

Početna Stranica > ... > Pokretanje Sudskog Postupka > Gdje I Kako > Pravo Koje Države Je Mjerodavno? Gibraltar

Pravo koje države je mjerodavno?

Gibraltar

Sadržaj omogućio

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Pravila o sukobu prava u Gibraltaru koja se odnose na mjerodavno pravo danas uglavnom proizlaze iz izravno primjenjivih uredbi EU-a. Kad je riječ o građanskim i trgovačkim stvarima, to su: Uredba br. 593/2008 (Rim I) o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze i Uredba br. 864/2007 (Rim II) o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze. Zakon o ugovorima (mjerodavno pravo) (kojim se provodi Rimski konvencija iz 1980.) i dalje se primjenjuje na ugovore sklopljene prije 17. prosinca 2009. (Uredba Rim I primjenjuje se na ugovore sklopljene na taj datum ili nakon tog datuma). Uredba se primjenjuje na predmete u kojima je šteta nastala nakon 11. siječnja 2009. Tradicionalna pravila običajnog prava i dalje se primjenjuju na protupravno postupanje u pogledu klevete te na nasljedno i imovinsko pravo. Na primjer, Zakonom o ugovorima (mjerodavno pravo) provodi se Rimski konvencija iz 1980. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze.

Kad je riječ o obiteljskopравnim stvarima, u pravilu običajno pravo služi kao izvor pravila o mjerodavnom pravu, uz određene iznimke. Gibraltarско pravo u pravilu se primjenjuje u obiteljskopравnim stvarima, uz ograničene iznimke u običajnom pravu (npr. u pogledu poništenja braka) ili zakonodavstvu (npr. u pogledu uzdržavanja na temelju Zakona o uzdržavanju i Zakona o nalogima za uzdržavanje (uzajamno izvršenje). Kad je riječ o stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću i zaštitom djece obuhvaćenima Uredbom EU-a br. 2201/2003 i Haškom konvencijom od 19. listopada 1996., Pravilnik o obiteljskopравnim postupcima (djeca) (Haška konvencija iz 1996.) iz 2011. i članak 15. Haške konvencije iz 1996. sadržavaju pravila o mjerodavnom pravu, tj. da se gibraltarsko pravo primjenjuje uz ograničene iznimke.

Pravila o sukobu prava u Gibraltaru proizlaze iz pravnih akata i običajnog prava (sudska praksa), a njihov se omjer razlikuje ovisno o području prava. Na primjer, na odabir prava u ugovorima sada se najviše primjenjuje Pravilnik o ugovorima (mjerodavno pravo). S druge strane, može se primijetiti da se nekima od tih pravnih akata provode međunarodni sporazumi (takvim sporazumima, osim zakonodavstva EU-a s izravnim učinkom, zahtijeva se da u Ujedinjenoj Kraljevini, a time i Gibraltaru, na snagu stupa pravni akt). Na primjer, Pravilnikom o ugovorima (mjerodavno pravo) provodi se Rimski konvencija iz 1980. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze.

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Haška konvencija iz 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja, proširena na Gibraltar 1964.

Rimski konvencija iz 1980. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze, proširena na Gibraltar 1994. (zamijenjena Uredbom Rim I koja se odnosi na ugovore sklopljene 17. prosinca 2009. ili nakon tog datuma).

Haška konvencija od 1. srpnja 1985. o pravu mjerodavnom za trustove i njihovu priznavanju, proširena na Gibraltar 1989.

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Koliko nam je poznato, Ujedinjena Kraljevina nije stranka nijedne bilateralne konvencije koja sadržava odredbe o odabiru prava.

Međutim, treba napomenuti da, iako se Rimskom konvencijom iz 1980. i Haškim konvencijama državi dopušta primjena nekog drugog režima odabira prava na „unutarnje” sukobe kao što su sukobi između prava Engleske i Walesa te prava Škotske, Ujedinjena Kraljevina odlučila je ne iskoristiti tu mogućnost. Stoga se pravila Rimske konvencije (u pogledu ugovora sklopljenih prije 17. prosinca 2009.) i Haških konvencija primjenjuju na sukobe između različitih nadležnosti Ujedinjene Kraljevine te na međunarodne sukobe.

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Opće je stajalište da se pravila o sukobu prava primjenjuju samo ako se barem jedna od stranaka zalaže za njihovu primjenu. Ako se nijedna od stranaka ne zalaže za to ili ako ne postoje zadovoljavajući dokazi o sadržaju stranog prava, sudac će u pogledu tog pitanja u pravilu primijeniti gibraltarsko pravo. To se pravilo odnosi na dokaze i postupak te stoga na njega ne utječu uredbe EU-a, Rimska konvencija iz 1980. itd.

2.2 Upućivanje

Uredbama EU-a isključuje se primjena načela upućivanja na daljnje pravo (*renvoi*) u predmetima uređenima pravilima EU-a o odabiru prava, a to je bilo i prevladavajuće stajalište u skladu sa Zakonom o ugovorima (mjerodavno pravo). Stoga, ako se u gibraltarskom pravilu o odabiru prava u pogledu protupravnog postupanja povezanog s nemarom upućuje na francusko pravo, primjenjivat će se francusko domaće pravo, čak i ako bi francuski sud primijenio pravo neke druge države. Jedno od obrazloženja za odbijanje primjene upućivanja u tim predmetima jest to što bi se upućivanjem narušila složena pravila utvrđena u zakonodavstvu.

Uloga upućivanja u ostalim područjima prava sada je donekle ograničena, a u nekim slučajevima nije potpuno jasna. Može se reći da će se upućivanje primjenjivati u predmetima koji se odnose na zemljišta u inozemstvu, na koje se u okviru gibraltarskog prava primjenjuje *lex situs*. U takvim predmetima nastoji se djelovati pragmatično i primjenjivati isto pravo koje primjenjuje sud u čijoj se nadležnosti imovina nalazi kako bi se povećala vjerojatnost da će se svaka odluka koju gibraltarski sud donese o toj imovini moći provesti. Ravnoteža odluka prvostupanijskih sudova donesenih o materijalnoj pokretnoj imovini koja se nalazi u inozemstvu uspostavlja se time što primjena načela *lex situs* neće uključivati upućivanje.

Kad je riječ o obiteljskopравnim stvarima, u ograničenim slučajevima u okviru sudske prakse načelo upućivanja može se primijeniti u određenim okolnostima.

Međutim, treba napomenuti da je u mnogim slučajevima dokazivanje sadržaja stranih pravila o odabiru prava skupo i da stranke često odluče da neće zagovarati njihovu primjenu (vidjeti prethodno navedenu točku 2.1.). Primjena upućivanja predmet je intenzivne rasprave u akademskoj zajednici. Stajalište koje prevladava u zakonima kad je riječ o sukobu prava jest odbijanje primjene upućivanja. Stoga, ako se u gibraltarskom pravilu o odabiru prava u pogledu protupravnog postupanja povezanog s nemarom upućuje na francusko pravo, primjenjivat će se francusko domaće pravo, čak i ako bi francuski sud primijenio pravo neke druge države. Jedno od obrazloženja za odbijanje primjene upućivanja u tim predmetima jest to što bi se upućivanjem narušila složena pravila utvrđena u zakonodavstvu.

Međutim, čini se da se upućivanje primjenjuje na pokretnu i nepokretnu imovinu kad je riječ o nasljeđivanju te općenito na moguće prijenose takve imovine, pri čemu se u gibraltarskim pravilima o odabiru prava upućuje na pravo prebivališta ili pravo mjesta u kojem se nepokretna imovina nalazila, te na obiteljskopравne predmete (u kojima se upućuje na pravo prebivališta). U takvim predmetima nastoji se djelovati pragmatično i primjenjivati isto pravo koje primjenjuje sud u čijoj se nadležnosti imovina nalazi kako bi se povećala vjerojatnost da će se svaka odluka koju gibraltarski sud donese o toj imovini moći provesti. Međutim, treba napomenuti da je u mnogim slučajevima dokazivanje sadržaja stranih pravila o odabiru prava skupo i da stranke često odluče da neće zagovarati njihovu primjenu (vidjeti prethodno navedenu točku 2.1.).

2.3 Promjena povezujućeg faktora

Predmetno se pitanje rješava tako da se u okviru svakog pravila o odabiru prava određuje trenutak u kojem se utvrđuje povezujući faktor. Na primjer, kad je riječ o prijenosu pokretne imovine mjerodavno je pravo koje se primjenjuje na mjestu na kojem se predmetna pokretna imovina nalazi u trenutku prijenosa kad je relevantni događaj navodno utjecao na pravo vlasništva nad tom imovinom.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

U skladu s tradicionalnim pravilima gibraltarski sudovi mogu odbiti primjenu stranog prava koje je u suprotnosti s gibraltarskim javnim poretkom. Međutim, uvjeti koji se za to moraju ispuniti vrlo su strogi: na primjer, ako bi to dovelo do ishoda koji je „potpuno udaljen od temeljnih zahtjeva pravosuđa kako ga primjenjuju gibraltarski sudovi”. Na sadržaj gibraltarskog javnog poretka utječu međunarodne obveze Ujedinjene Kraljevine, posebno Europska konvencija o ljudskim pravima; kršenje ljudskih prava jedan je od dobro poznatih primjera iznimke na temelju javnog poretka; drugi je primjer kad se pravom uzrokuje „očito kršenje pravila međunarodnog prava od temeljne važnosti” (npr. iračka invazija na Kuvajt 1990.).

Osim toga, uredbama Rim I i Rim II sada se predviđa primjena pravila neposredne primjene države pred čijim se sudom vodi postupak, neovisno o pravu koje se inače primjenjuje na ugovor. Ta se pravila općenito nalaze u okviru prava o zaštiti potrošača i radnog prava ili u zakonodavstvu kojime se dopunjuje međunarodna konvencija.

2.5 Dokaz stranog prava

Sadržaj stranog prava dokazuje se kao da je riječ o činjenici. Kao takav, na strankama je da dokažu sadržaj stranog prava; suci ne smiju sami proučavati sadržaj stranog prava. U slučaju da stranke podnesu oprečne dokaze sudac može ocijeniti vjerodostojnost vještaka te mu je dopušteno razmotriti primarne dokaze (npr. strane zakone i predmete), posebno ako su napisani na engleskom jeziku i ako se u okviru tih dokaza primjenjuju koncepti koji su poznati gibraltarskim sucima.

Sadržaj stranog prava obično se dokazuje vještačenjem. Nije dovoljno sudu podnijeti tekst stranog zakona, predmeta ili mjerodavni tekst. Vještačenje u pogledu stranog prava može provesti svaka osoba koja je za to „odgovarajuće kvalificirana na temelju svojeg znanja ili iskustva”, neovisno o tome je li ovlaštena djelovati kao pravni stručnjak u predmetnoj državi. Ipak, uobičajeno je da vještaci budu pripadnici akademske zajednice ili stručnjaci u predmetnoj državi. Ako je sadržaj stranog prava već utvrđen u nekom prijašnjem predmetu o kojem je odlučio gibraltarski ili engleski sud, taj se predmet može navesti kao dokaz sadržaja stranog prava, a sadržaj stranog prava smatrat će se jednakim onome koji je utvrđen u tom predmetu, osim ako se dokaže drukčije.

Teret dokazivanja je na stranci koja se poziva na strano pravo. Ako sadržaj stranog prava nije dokazan na zadovoljavajući način, opće je pravilo da će se primjenjivati gibraltarsko pravo. Međutim, ako nema razloga vjerovati da je strano pravo na bilo koji način slično gibraltarskom pravu (npr. porezni zakon druge europske države), tužba se može odbaciti.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

U svim predmetima koji se odnose na ugovorne obveze i koji uključuju odabir prava izravno se primjenjuje Uredba Rim I. Pravila o odabiru prava iz te uredbe mogu se primjenjivati i na predmete koji se na temelju gibraltarskog domaćeg prava ne bi smatrali predmetima koji se odnose na ugovorne obveze (npr. ako sporazum nije uvjetovan protučinidbom, npr. ugovori o darovanju).

Postupovna pitanja određuju se u skladu s načelom *lex fori*. Stoga su procjena razine štete (ali ne i vrste štete) i način dokazivanja uređeni pravom države pred čijim se sudom vodi postupak. Na rokove zastare primjenjuje se materijalno pravo te su stoga u slučaju ugovornih obveza utvrđeni pravom koje se primjenjuje na temelju predmetne uredbe. Primarna materijalna pravila navedena su u nastavku.

U predmetima u kojima su stranke napravile izričit odabir prava ili je odabir prava moguće dokazati s razumnom sigurnošću, primjenjivat će se navedeno pravo. Vjerojatno je da će se odabir moći dokazati s razumnom

sigurnošću ako je ugovor u standardnom obliku za koji je poznato da je uređen određenim pravom (npr. polica pomorskog osiguranja Lloyd's) ili ako se uzimaju u obzir prethodni sporazumi između stranaka. Ako postoji sporazum o odabiru suda, to je često dovoljno da se zaključi da je namjera bila odabrati pravo tog suda, ali to ne mora uvijek biti tako. Kad je riječ o arbitražnom sporazumu, ako su navedeni kriteriji za odabir arbitara lakše će se moći izvesti zaključak o odabiru prava, ali ako se arbitri utvrđuju upućivanjem na neko međunarodno tijelo, mnogo je manja vjerojatnost da je odabir dokazan s razumnom sigurnošću.

Sloboda odabira ograničena je u više pogleda. Prvo, kad je riječ o potrošačkim ugovorima i ugovorima o radu, odabirom prava ne može se potrošaču ili zaposleniku uskratiti zaštita koja se pruža obveznim pravilima koja su propisana u skladu s pravom koje bi se primjenjivalo na predmet da ne postoji izričit odabir prava. Drugo, ako su svi elementi situacije povezani s jednom državom, odabirom drugog prava ne može se zaustaviti primjena obveznih pravila te države. Primjenjuju se i pravila o zaštiti potrošača povezana s ugovorima o osiguranju. Moglo bi se napomenuti i da se, u slučaju neslaganja u pogledu valjanosti odabira, na primjer u slučaju navoda o prisili, o pitanju je li takav odabir bio valjan odlučuje na temelju pretpostavljenog mjerodavnog prava (tj. prava kojim bi ugovor bio uređen da je odabir valjan), osim ako bi to bilo „nerazumno“ (pri čemu se može primijeniti pravo uobičajenog boravišta stranke koja tvrdi da nije pristala na taj odabir).

U slučajevima kada nema izričitog odabira prava ili odabira koji se može dokazati s razumnom sigurnošću, Uredbom Rim I predviđena su posebna pravila ovisno o vrsti ugovora, ali u slučaju da su ta pravila neuvjerljiva, pravo koje će se općenito primjenjivati bit će pravo uobičajenog boravišta stranke koja ispunjava ugovor na karakterističan način. Stranku koja ispunjava ugovor na karakterističan način nije uvijek lako utvrditi, ali je to obično stranka koja ne plaća robu ili uslugu (npr. takva stranka može biti prodavatelj proizvoda, zajmodavac u bankovnoj transakciji, jamac u ugovoru o jamstvu). Ta se pretpostavka može oboriti u korist države s kojom je ugovor bliže povezan.

3.2 Izvanugovorne obveze

Kad je riječ o izvanugovornim obvezama u većini će se slučajeva primjenjivati Uredba Rim II. Relevantni zakon će se primjenjivati samo na pitanja koja se odnose na protupravno postupanje koja nisu obuhvaćena tom uredbom, a kleveta je i dalje uređena običajnim pravom (vidjeti u nastavku). Rokovi zastare isto se tako utvrđuju mjerodavnim pravom.

U skladu s Uredbom Rim II, opće je pravilo da se primjenjuje pravo mjesta u kojem je nastala šteta. Posebnim se pravilima utvrđuje pravo koje se primjenjuje na određene vrste izvanugovornih obveza, uključujući odgovornost za proizvode, neloyalnu konkurenciju, protupravno postupanje povezano sa zaštitom okoliša i protupravno postupanje povezano s pravima intelektualnog vlasništva. Tom se uredbom u određenim okolnostima strankama omogućuje i odabir mjerodavnog prava, ali ta se mogućnost ne može primijeniti u svrhu izbjegavanja obveznih pravila prava EU-a ili domaćeg prava. Treba napomenuti da je procjena štete predmet mjerodavnog prava.

Kako je prethodno navedeno, kleveta (koja uključuje klevetu o vlasničkim pravima, klevetu o robi, zlonamjerno iznošenje neistina i bilo koju tražbinu na temelju stranog prava „koja odgovara [takvoj] tražbini ili joj na neki drugi način nalikuje“) je i dalje uređena običajnim pravom. U takvim se slučajevima primjenjuje „pravilo dvostruke utuživosti“: protupravno postupanje u Gibraltaru utuživo je samo ako se protiv njega može pokrenuti građanski postupak na temelju stranog prava države u kojoj se djelo dogodilo (obično objavljivanje) i, da je djelo počinjeno u Gibraltaru, protiv njega bi se mogao pokrenuti građanski postupak na temelju gibraltarskog prava. To je pravilo zadržano zbog pritiska medijskih organizacija koje su strahovale od primjene ugnjetavajućih stranih zakona. Međutim, na to se pravilo primjenjuje jedna iznimka: ako druga država ima izraženiji odnos s tim događajem i strankama primjenjivat će se pravo te države. Treba napomenuti da je to područje primjene vrlo neodređeno.

Kad je riječ o upravljanju trustovima, mjerodavno pravo uređeno je Zakonom o upraviteljima trustova kojim se provodi Haška konvencija o pravu mjerodavnom za trustove. Time se predviđa da je mjerodavno pravo ono koje je odabrao osnivač trusta ili, ako nije izvršen takav odabir, pravo s kojim je trust najuže povezan. Tim se pravom utvrđuje valjanost trusta, njegovo osnivanje, učinci i upravljanje trustom.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

Pri rođenju, prebivalište osobe (prebivalište na temelju rođenja) jednako je prebivalištu djetetova oca u trenutku rođenja djeteta, ako je dijete zakonito. Ako je dijete rođeno izvan braka ili ako je u trenutku rođenja djeteta otac

mrtav, prebivalište djeteta jednako je prebivalištu njegove majke. To se pravilo primjenjuje sve dok dijete ne navrší 16 godina (tj. prebivalište djeteta mijenja se u prebivalište oca odnosno majke).

Za osobe starije od 16 godina i dalje se primjenjuje prebivalište na temelju rođenja, osim ako steknu prebivalište na temelju izbora. Kako bi stekla prebivalište na temelju izbora osoba mora imati stvarno boravište u relevantnoj državi s namjerom neograničenog ili stalnog boravka u toj državi. Ako bilo koji od tih elemenata prestane postojati, više se ne primjenjuje prebivalište na temelju izbora već prebivalište na temelju rođenja.

Prebivalište supruge više se ne određuje prema prebivalištu njezina supruga, već se procjenjuje neovisno.

Sposobnost preuzimanja određenih obveza (npr. sklapanja ugovora, sastavljanja oporuke, sklapanja braka) utvrđuje se pravilima specifičnima za to područje te se o njima raspravlja u odgovarajućim odjeljcima.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

Pitanja roditeljske odgovornosti i zaštite djece općenito su utvrđena gibraltarskim pravom, uz ograničene iznimke kao što su one (prethodno navedene) primjenjive na pitanja iz Haške konvencije iz 1996. i pitanja obuhvaćena Uredbom Bruxelles II.a. Pitanja zakonitosti i posvojenja isto su tako općenito utvrđena engleskim pravom, uz određene iznimke.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

Formalna valjanost braka općenito je uređena pravom mjesta sklapanja braka, uz određene iznimke.

Sposobnost osobe da sklopi brak općenito se određuje prema prebivalištu relevantne osobe u trenutku neposredno prije sklapanja braka. Tim se pravom uređuju pitanja kao što su suglasnost stranaka, zahtjevi u pogledu dobi i s kojim članovima svoje šire obitelji osoba ne može sklopiti brak. Kad je riječ o posebnim zahtjevima u pogledu dobi, brak neće biti valjan ako je bilo koja od stranaka u to vrijeme bila mlađa od 16 godina, u slučaju da stranke imaju prebivalište u Gibraltaru. Međutim, brak se može sklopiti ako se prethodno podnese zahtjev za posebnu dozvolu za sklapanje braka.

U pitanjima razvoda ili rastave općenito će se primjenjivati gibraltarsko pravo, uz ograničene iznimke.

Kad je riječ o obvezama uzdržavanja, općenito se primjenjuje gibraltarsko pravo, uz određene iznimke.

3.6 Bračnoimovinski režimi

„Bračnoimovinski režim” nije pojam koji je općenito poznat u običajnom pravu. U pitanjima novčane isplate u okviru razvoda, rastave ili poništaja braka ili pitanjima uzdržavanja gibraltarski sudovi općenito će primjenjivati gibraltarsko pravo ili sudsku praksu Engleske i Walesa, kada je to moguće, uz ograničene iznimke.

3.7 Oporuke i nasljedstva

Kad je riječ o zakonskom nasljeđivanju (tj. nasljeđivanju kada ne postoji oporuka), na nasljeđivanje pokretne imovine primjenjuje se pravo prebivališta intestata u trenutku smrti; na nasljeđivanje nepokretne imovine primjenjuje se pravo koje je mjerodavno u državi u kojoj se imovina nalazi (*lex situs*).

U predmetima u kojima postoji oporuka (oporučno nasljeđivanje) sposobnost oporučitelja da sastavi oporuku kojom se ostavlja pokretna imovina utvrđena je pravom prebivališta oporučitelja na datum sastavljanja oporuke. Legatar će moći primiti pokretnu imovinu ako za to ima sposobnost na temelju prava svojeg prebivališta ili na temelju prava prebivališta oporučitelja. Ne postoje posebna mjerodavna pravila u pogledu mjesta gdje se nalazi nepokretna imovina, ali bi se najvjerojatnije primjenjivao *lex situs*, a njime bi se vjerojatno utvrdila i sposobnost legatara da preuzme legat koji se sastoji od nepokretne imovine.

U skladu sa Zakonom o oporukama iz 2009., oporuka je formalno valjana (npr. odgovarajući broj svjedoka) ako je u skladu s bilo kojim od sljedećih prava: pravom mjesta u kojem je oporuka izvršena (tj. u pravilu mjesta potpisivanja oporuke pred svjedocima) u trenutku kad je izvršena; pravom prebivališta, uobičajenog boravišta ili zemlje državljanstva oporučitelja u trenutku izvršenja oporuke; pravom prebivališta, uobičajenog boravišta ili zemlje državljanstva oporučitelja u trenutku njegove smrti. Oporuka će biti formalno valjana i u pogledu

prijenosa nepokretne imovine ako je u skladu s nacionalnim pravom države u kojoj se imovina nalazi (čime se isključuje primjena upućivanja unatoč tomu što je riječ o nepokretnoj imovini).

Oporuka kojom se ostavlja pokretna imovina materijalno je valjana (npr. ograničenja iznosa koji se može ostaviti na temelju oporuke) ako je u skladu s pravom prebivališta oporučitelja u trenutku njegove smrti. Oporuka kojom se ostavlja nepokretna imovina materijalno je valjana ako je u skladu s pravom države u kojoj se imovina nalazi, tj. bilo kojim sustavom domaćeg prava koji bi se primjenjivao na temelju *lex situs*.

Oporuka se tumači na temelju prava koje je namjeravao odabrati oporučitelj, za koje se pretpostavlja da je pravo prebivališta oporučitelja na datum sastavljanja oporuke. Ta je pretpostavka pravilo *prima facie* i može se oboriti dokazivanjem da je oporučitelj očigledno predviđao i namjeravao da se njegova oporuka tumači u okviru drugog pravnog sustava. Kad je riječ o nepokretnoj imovini, može postojati dodatno ograničenje kojim se određuje da ako se primjenom prava *lex situs* ne dopušta ili ne priznaje interes koji proizlazi iz takvog tumačenja, prednost ima *lex situs*.

Valjanost navodnog opoziva oporuke određena je pravom prebivališta oporučitelja u trenutku navodnog opoziva (treba napomenuti da se prema gibraltarskom domaćem pravu, ako se ono primjenjuje, brakom opoziva oporuka, osim ako se dokaže da je oporuka izričito sastavljena uzimajući u obzir sklapanje braka). Međutim, ako se tvrdi da je opoziv postignut sastavljanjem kasnije oporuke (a ne, na primjer, trganjem oporuke), odgovor na pitanje je li ranija oporuka opozvana tom drugom oporukom utvrdit će se na temelju prava koje se primjenjuje na formalnu valjanost te druge oporuke. Ako nije jasno hoće li se drugom oporukom opozvati ranija oporuka, tumačenje će se utvrditi pravom koje je namjeravao odabrati oporučitelj, a za koje se pretpostavlja da je pravo njegova prebivališta na datum sastavljanja druge oporuke.

3.8 Nekretnine

Imovinskopравни predmeti dijele se na one koji se odnose na pokretnu ili nepokretnu imovinu; je li imovina pokretna ili nepokretna utvrđuje se prema pravu mjesta u kojem se imovina nalazi.

Kad je riječ o nepokretnoj imovini, mjerodavno je pravo mjesta u kojem se imovina nalazi te se primjenjuje upućivanje. To se odnosi na sva pitanja povezana s transakcijom, uključujući sposobnost, formalnosti i materijalnu valjanost. Treba napomenuti da svakako postoji razlika između prijenosa zemljišta ili druge nepokretne imovine i ugovora kojim se uređuju prava i obveze stranaka u okviru tog prijenosa – potonji je uređen posebnim pravilima o mjerodavnom pravu (konkretno u skladu s Uredbom Rim I).

Kad je riječ o vlasničkim (a ne ugovornim) pitanjima koja se odnose na prijenos materijalne pokretne imovine, mjerodavno je pravo u načelu pravo mjesta u kojem se imovina nalazila u vrijeme događaja koji je navodno utjecao na pravo vlasništva nad imovinom. Nije jasno primjenjuje li se u toj situaciji upućivanje, ali odluke gibraltarskih prvostupanjskih sudova općenito upućuju na to da se ne primjenjuje. Pravo vlasništva nad materijalnom imovinom stečeno u skladu s tim općim pravilom smatrat će se valjanim u Gibraltaru ako se pokretna imovina potom premjesti iz države u kojoj se nalazila u trenutku stjecanja prava vlasništva, osim ako se to pravo ne zamijeni novim pravom vlasništva stečenim u skladu s pravom države u koju je imovina prenesena, odnosno sve dok se takva zamjena ne dogodi. Posebna iznimka od općeg pravila o materijalnoj pokretnoj imovini odnosi se na slučajeve u kojima je materijalna imovina u provozu, a mjesto gdje se ona nalazi strankama nije poznato, ili je ono privremeno, u Gibraltaru će se priznati prijenos koji je valjan na temelju mjerodavnog prava o prijenosu.

U slučaju ustupa nematerijalne pokretne imovine, ako je riječ o ugovornom odnosu između ustupitelja i primatelja (kao u većini slučajeva s dugovima), a pitanje se odnosi samo na valjanost i učinak samog ustupa, primjenjuje se Uredba Rim I.

Treba napomenuti da je teško sažeti pravila o odabiru prava u vezi s ustupom i prijenosom nematerijalne imovine i da ne postoji jedno pravilo o odabiru prava kojim je sve obuhvaćeno, uglavnom zbog toga što kategorija nematerijalne imovine obuhvaća vrlo širok raspon prava, od kojih nisu sva ugovorna. Predlaže se traženje stručnog savjeta kad je riječ o nematerijalnoj pokretnoj imovini.

3.9 Nesolventnost

Ujedinjena Kraljevina, a time i Gibraltar, stranka je Uredbe Vijeća br. 1346/2000 o stečajnom postupku kojom se

utvrđuju relevantna pravila u postupcima koji uključuju potpuno ili djelomično oduzimanje imovine dužnika i imenovanje stečajnog upravitelja ako se glavni interesi dužnika nalaze u državi članici EU-a (uz iznimku Danske). Ako su nadležni gibraltarski sudovi (a oni će biti nadležni ako se središte glavnih interesa dužnika nalazi u Gibraltaru, za koji se pretpostavlja da je mjesto sjedišta), primjenjivat će se gibraltarsko pravo.

U predmetima koji nisu obuhvaćeni Uredbom br. 1346/2000, gibraltarsko pravo primjenjivat će se ako su nadležni gibraltarski sudovi (a oni će biti nadležni ako je trgovačko društvo upisano u registar u Gibraltaru ili ako postoje osobe u Gibraltaru koje bi imale koristi od likvidacije i ne postoje dobri razlozi za proglašenje nenadležnosti).

■ Posljednji put ažurirano: 08/06/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.